

MINISTRSKI PREDSEDNIK FANFANI JE PREDSTAVIL NOVO VLADO**PROGRAM NOVE SREDINSKO-LEVIČARSKE VLADÉ****Ustanovitev samoupravnih dežel - 18 milijard za štipendije dijakom - Postopna odprava spolovinarstva - Načrtovano gospodarstvo - Preosnova davčne politike**

V rimski poslanski zbornici že od sobote traja razprava o programatičnem govoru, ki ga je v petek imel ministrski predsednik Fanfani, ko je parlamentu predstavil novo vlado. V razpravo so doslej posegli številni poslanci, med njimi komunistični prvak Togliatti in glavni tajnik socialistične stranke Nenni. Ker so se k razpravi javili še mnogi drugi poslanci, se predvideva, da bo zbornica glasovala o zaupnici v soboto, tako da bo senat pričel razpravo v ponedeljek in bo vlada lahko začela z rednim delom šele konec prihodnjega tedna.

Čeprav je bila vsebina Fanfanijevega govora v glavnih obrisih že prej znana, je med italijansko javnostjo vladalo zanj veliko pričakovanje. K temu je pripomoglo zlasti pisanje dela italijanskega tiska, ki je iz nasprotovanja novi vladni koaliciji in zlasti njenemu programu napovedoval tolikšne spremembe v zunanji in notranji politiki, da bi nepoučen bralec mogel skoraj sklepati, da se v Italiji odslej na stežaj odpirajo vrata komunizmu.

Poznavalec italijanskih razmer pa je že prej vedel, da je takšno pisanje popolnoma pristransko in preračunano, a o tem se sedaj lahko vsakdo prepriča, če samo bežno pregleda Fanfanijev govor.

ZUNANJA POLITIKA

Iz njegovih besed predvsem izhaja, da vsaj v bližnji bodočnosti ne bo nobene velike spremembe v italijanski zunanji politiki. Ta — je dejal Fanfani — bo temeljila na teh glavnih točkah: na zvestobi atlantskemu zavezništvu, na težnji, da si Zahod pridobi nove simpatije pri narodih, ki v zadnjih časih postajajo neodvisni, in na vztrajnem prizadevanju, da se skupno z zavezniki onemogoči katerakoli grožnja in da se še odprta vprašanja uredijo s pogajaji.

Novost — če lahko tako imenujemo — predstavlja pa Fanfanijev poudarek, da se bo Italija upirala, da bi se v sklopu atlantskega zavezništva ustanovljale ožje vodilne skupine in da bo zahtevala, naj se zasliši njeno mnenje in naj se ji omogoči tesnejše sodelovanje pri razpravi o problemih, ki zadevajo varnost in mir.

Vse to, kot vidimo, nikakor ne pomeni, da namerava nova vlada opustiti svojo dosedanjo atlantsko politiko, kot ji zaradi sodelovanja s socialisti očitajo njeni nasprotniki, temveč predstavlja kvečjemu željo in voljo po enakopravnosti med državami, ki tvorijo Atlantsko zvezo, oziroma po prizna-

nju Italiji tistega vpliva v zvezi, ki ustreza njeni dejanski moči.

Fanfani je nadalje potrdil veljavnost politike evropskega gospodarskega in političnega združevanja, se pravi, da je odobril delo prejšnjih vlad v zvezi z Evropskim skupnim tržiščem in z drugimi oblikami sodelovanja med zahodnoevropskimi državami.

NOTRANJA POLITIKA

Največ pozornosti pa je ministrski predsednik posvetil notranjepolitičnim problemom. Napovedal je več, tudi korenitih sprememb, vendar ne takšnih, kakršne so pre-rokovali desničarski listi.

Kar zadeva **deželno ureditev**, je izjavil, da bo vlada poskrbelā, da se čimprej ustanovi samoupravna dežela s posebnim statutom Furlanija-Julijska krajina. Za ostale dežele bo vlada do 31. oktobra tega leta predložila parlamentu zakonske osnutke, ki so potrebni za njihovo ustanovitev. Volitve deželnih svetov pa bodo po državnozbornih volitvah v letu 1963.

Glede **Južnega Tirola** je dejal, da se bo vlada ravnala po sklepih in priporočilih posebne komisije, ki jo je ustanovil bivši notranji minister Scelba in ki še ni zaključila svojega dela. Fanfani je nadalje napovedal preureditev in modernizacijo javne uprave, za kar bo skrbelo ministrstvo za

reformo birokracije. Predvidena je tudi sprememba nekaterih zakonov o javni varnosti, in sicer v skladu z razsodbami ustavnega sodišča.

Desetletni načrt za preureditev in izpolnitev **šolstva** se ne bo izvedel. Denarna nakazila, ki jih je predvideval ta načrt, se bodo potrošila v treh letih (do vključno l. 1965). Sestavljen pa bo nov načrt, in sicer na osnovi ankete, ki jo bodo izvedli do 31. marca 1963.

O vprašanju denarnih podpor zasebnim šolam bodo razpravljali, ko bodo proučevali celotni problem šolstva. Za štipendije revnim dijakom bo določenih šest milijard lir letno, in to do vključno leta 1965.

ZA ODPRAVO GOSPODARSKIH NERAVNOVESIJ

Zaradi gospodarskih neravnovesij, ki obstajajo med raznimi predeli v državi in med raznimi gospodarskimi panogami je nastopil čas — je dejal Fanfani — da se začne izvajati **načrtovana gospodarska politika**. Z njo pa se ne bo odpravila ali ovirala zasebna pobuda v gospodarstvu, temveč se bodo na ta način le izpolnile naloge, ki jim zasebniki niso več kos ali ki jih nočejo izpolniti.

Ministrstvo, ki bo odgovorno za novo politiko, se bo imenovalo ministrstvo za proračun in za načrtovano gospodarstvo.

Socialisti bodo branili vlado

V **kmetijstvu** bo vlada podpirala odpravo spolovinarstva. Kmetom bo pomagala, da postanejo lastniki zemlje, ki jo obdelujejo, in to s posojili s 3% obrestno mero, ki se bodo lahko vračala tudi v 40 letih. Posebni ukrepi so predvideni za hribovita in brdovita področja. Bivši spolovinarji, ki bodo postali lastniki zemlje, bodo začasno oproščeni davkov, kar bo veljalo tudi za kmete, če bodo korenito izboljšali ali preuredili svoja posestva. Kmetovalcu, ki bo podedoval posestvo, ne bo treba plačati ob prepisu premoženja dosedanje takse, a bo morai dokazati, da namerava tudi v bodočnosti opravljati kmečko delo. Posebnih olajšav bo deležen tudi kmetovalec, če bo kupil deleže, na katere so vknjiženi bratje ali sestre ter druge osebe, ki se ne bavijo s kmetijstvom. Predvidena je nadalje preureditev katastrskih cenitev, kar pride v poštev pri določevanju davkov na zemljišča, ki se bodo v bodočnosti odmerjali na osnovi proizvodnosti.

DAVČNA IN SOCIALNA POLITIKA

Glede **električne energije** se vlada obvezuje, da bo v treh mesecih predložila parlamentu »ukrep o smotrnem poenotenju vsedravnega električnega sistema«. V primeru podržavljanja pa bo vlada izplačala dosedanjim lastnikom odškodnino. Proizvodnja jedrske energije pripada državi.

Znatne spremembe so predvidene v **davčni politiki**, kjer se bo predvsem izpopolnila in poostrila služba za ugotavljanje dohodkov posameznih davkoplačevalcev. O **socialni politiki** je Fanfani dejal, da se bodo gradile nove bolnišnice in stanovanjske hiše ter da se bodo zvišale minimalne pokojnine. Napovedal je tudi, da se bo izvedel tisti člen ustave, ki govori o sindikatih (njihovo pravno priznanje in veljavnost pogodb, ki jih ti sklepajo), ter omenil še nekatere ukrepe v prid delavcev.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 11. marca, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski narodni motivi; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Rdeča kapica« (Grimm - Lojza Lombar); 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj — Odmevi tedna v naši deželi; 15.40 Portret v miniaturi: Claudio Villa; 17.00 Za smeh in dobro voljo (Ponovitev); 19.15 Nedeljski vestnik; 21.30 Koncert Trio Veronek — Risto Savin: Trio v g-molu; 22.00 Nedelja v športu.

• PONEDELJEK, 12. marca, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Mladi solisti; 19.00 Postni govori — Oskar Simčič: »Zgodovinski okvir Jezusovega življenja«; 20.30 Antonio Smareglia: »Istrska svatba«, opera v 3 dej. Približno ob 21.20 »Opera, avtor in njegova doba«, nato Havajski motivi.

• TOREK, 13. marca, ob: 13.30 Glasba po željah; 18.00 Radijska univerza — Tone Penko: Hormoni. »Pa pogledajmo še v celoti vse hormone«; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 20.30 Krstna predstava v tržaškem gledališču »Giuseppe Verdi« — Giulio Viozzi: Poganski kamen, pripravil Pavle Merku; 21.00 Slovenske Lavre — Martin Jevnikar: »Oton Zupančič in Albertina, Julijana in Ana Kesslerjeva«; 21.35 Koncert pianista Gabriela Devetaka. Na sporedu so skladbe Arenskega, Rebikofa, Pačenka in Kleina.

• SREDA, 14. marca, ob: 18.00 Slovenščina za Slovence; 18.30 Italijanski operni pevci: »Mario Lanza«; 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starc); 20.30 Klasič meseca — Carlo Goldoni: »Robavsi«, igra v 3 dej. Prevod Marija Kacin, igrajo člani RO.

• CETRTEK, 15. marca, ob: 18.00 Radijska univerza — Msgr. Jakob Ukmar: »Iz zgodovine vesoljnih cerkvenih zborov«. Lateran: cerkvena postava celibata«; 18.30 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja. Koncerti v Augusteu: Heroična doba 1915-1925; 19.00 Širimo obzorja: »Nova občevalna sredstva«. (Vinko Suhadolc: 1. oddaja: »Telefon«). Približno ob 21.10 Književnost — Josip Tavčar: Giuseppe Dessi in njegov roman »Dezertar«. Približno ob 22.00 Znanost in tehnika — Franc Orožen: »Cestni predor skozi Mont Blanc«.

• PETEK, 16. marca, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Skladbe sodobnih jugoslovanskih avtoriev — Stjepan Sulek: Heroična simfonija. Orkester beneškega gledališča »La Fenice« vodi Arturo Basile; 19.00 Postni govori — Stanko Zorko: »Jezusova življenjska pot«; 19.15 Glasbeni kaleidoskop — Orkester Joe Reisman, Yvette Horner in njen ansambel musette, poje Ivo Robič, ansambel Gil Cunini; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Novele 19. stoletja — Josip Kozarac: »Tri dni v sinovi hiši«.

• SOBOTA, 17. marca, ob: 13.30 Srečanje in slovo v lahki glasbi; 15.30 »Za hčer«. enodejanka, ki jo je napisal Anton Funtek, igrajo člani RO; 17.45 Dante Alighieri: Božanska komedija — Nebesa, 18. snev. Prevedel A. Gradnik, pripravil B. Tomažič; 18.30 Jazz panorama; 20.40 Slovenski oktet; 21.00 Za smeh in dobro voljo.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 11. marca, nedelja: 1. postna
- 12. marca, ponedeljek: Gregor
- 13. marca, torek: Teodora
- 14. marca, sreda: Matilda
- 15. marca, četrtek: Klemen
- 16. marca, petek: Hilarij
- 17. marca, sobota: Jedrt

UMETNIŠKA RAZSTAVA

Od 8. do 20. marca bo razstavljal svoja dela v baru Tivoli nizozemski slikar in rezbar Wegner. Izmed mladih nizozemskih umetnikov je Wegner ena izmed odličnih osebnosti. Umetniško se je začel izobraževati na Kraljevi akademiji v Haagu. Dosegel je že tudi nekaj nagrad. Otvoritev razstave bo danes ob šestih in pol zvečer.

»SLOVENSKI ODER« V GORICI

Slovenski oder iz Trsta je gostoval v nedeljo v novi katoliški prosvetni dvorani v Gorici s komedijo »Neopravičena ura«. Povabljeni občinstvo je napolnilo dvorano in galerijo. Igralci so bili deležni topllega priznanja.

Program nove sredinsko-levičarske vlade

(Nadaljevanje s 1. strani)

Potem ko je Fanfani obrazložil posamezne točke programa, je dejal, da je vlada prepričana, da bo njegova izvedba pripomogla k »zmanjšanju nevarnosti, ki jo za demokratično družbo predstavljajo totalitarne sile«.

SPREJEMAMO TEKMO

»Demokratične stranke — je zaključil Fanfani — sprejemajo tekmo s komunisti, ker so prepričane, da bodo lahko zgradile pravičnejšo družbo od komunistične, ker bo temeljila na vrednotah demokracije, ki jih ni mogoče zatreti«.

Iz poteka razprave v poslanski zbornici je razvidno, da bo za zaupnico vladi glasovalo več kot 290 poslancev (demokristjani, socialni demokrati in republikanci), proti pa kakih 200 (komunisti, liberalci, monarhisti in misovci). Socialisti, ki imajo 87 poslancev, se bodo glasovanja vzdržali, kar

pomeni, da bodo vlado podprli samo posredno. Njihov prvak Nenni pa je izjavil, da se socialisti strinjajo s programom in da bodo sedanjo vlado branili pred napadi desnice in levece.

Prav sodelovanje — čeprav posredno — socialistične stranke pri določevanju in izvajanju vladnega programa predstavlja glavno značilnost sedanjega političnega položaja v Italiji.

Dober državljani

Dne 1. maja 1960 je sovjetska raketa zbilala na tla ameriško ogleduško letalo, katero je vodil major Francis Powers. Letel je v višini 20.000 metrov; rešil se je s padalom in je padel v sovjetsko ujetništvo. Obsojen je bil na deset let ječe. Iz ječe pa so ga spustili 19. februarja letos v zameno za sovjetskega ogleduha polkovnika Abela, ki so ga imeli zaprtega v Ameriki.

Oba moža sta pa, vsaj v začetku je tako kazalo, prišla z dežja pod kap. Ameriška tajna policija je tedne na dolgo izpraševala Powersa, kaj je izdal sovjetski policiji. Pisali so že, da je vse preveč povedal. Končno se je pa izkazalo, da se je možko držal. Oprostili so ga vseh sumničenj in mu celo priznali zastanke v iznosu 32 milijonov lir.

Kaj je s šolami?

Iz šolskih krogov smo zvedeli, da se upravičeno sprašujejo, na kakšni točki je danes izvedba zakonskega priznanja o slovenskih šolah. Okvirni zakon imamo, ni pa ne duha ne sluha o izvirnih določbah, ki bi bile morale biti že davno objavljene. Prav te podrobnosti, zlasti razpis predhodnih usposobljenostnih izpitov, razmestitev stolic, določitev staleža in podobno, prav to je tisto, ki bo pokazalo, ali misli vlada izpeljati zakonitev sine ira et studio, ali pa jo zapeljati na slepi tir. Poudarjamo, da z golim okvirnim zakonom še nismo dosti dosegli. Gre za pravice šolnikov, gre za rast in razvoj naših šol, ne samo za golo priznanje!

Na to perečo zadevo se bomo morali še povrniti.

Pogajanja v Evianu

Včeraj ob enajsti uri dopoldne so se pričeli zaključni francosko-alžirski razgovori v Evianu ob Zenevskem jezeru. Francosko delegacijo vodi minister za Alžirijo Joxe, alžirsko odposlanstvo za namestnik ministrskega predsednika Belkassem Krim.

»Hotel du Parc«, kjer zborujejo zastopniki, je zastražen kar s celim bataljonom švicarske armade. Nad poslopjem letajo helikopterji. Straže imajo ukaz že na enkrat ten poziv ostro streljati na vsakogar, ki bi se bližal hotelu. Tako se boje, da ne bi podtalna francoska organizacija poskušala napad na hotel.

Pogajanja pa ne bodo tako gladko potekala, kot so si predstavljali optimisti. Mrtvi in ranjeni jih ovirajo. V nedeljo je bilo 117 bombnih napadov po vsej Alžiriji; 22 mrtvih in 56 ranjenih. V torek zopet 24 mrtvih in 32 ranjenih. Alžirski minister Dahlal je namreč znova načel vprašanje, kako in kdaj naj zapusti francoska armada alžirsko ozemlje. Pariz vidi v tem vprašanju prikrito grožnjo, da bodo domačini zahtevali obračun o stotinah novih žrtev, katere imajo vsak dan na vesti francoski skrajneži.

Kot poročamo na 4. strani, bo v soboto v tržaškem Avditoriju zadnja predstava Lukeševe drame »Prgišče zemlje«, v izvedbi SG. Na sliki: Mario (Julij Guštin), Maria (Leli Nakrstova) in Andrej (Silvij Kobal) nastopajo v drami »Prgišče zemlje«. Posnetek je iz prvega dela Lukeševe drame.

Francoska oblast brez moči

Medtem ko so se v Švici ponovno pričela pogajanja med francosko in začasno alžirsko vlado, se tajna nacionalistična organizacija OAS trudi na vse načine, da bi preprečila pomirjenje. Plastične bombe pokajo na vseh koncih in krajih. Francoskim skrajnežem je pa tudi zelo neljubo, če časnikarji stvarno poročajo o položaju. Prejšnji teden so se spravili nad italijanske dopisnike in so jim zagrozili, da morajo v enem dnevu zapustiti Alžir, sicer bo kdo mrtev. Še preden so mogle francoske oblasti poseči vmes, so življenjsko ogroženi časnikarji odleteli domov. Rimski dnevnik pišejo, da so francoske oblasti dokazale svojo šibkost do Salanove organizacije. Poslanec Donat - Cattin je vložil interpelacijo na Fanfanija za zahtevo, naj zaščiti svobodno delovanje ča-

snikarjev v Alžiru. Rimska vlada je že odgovorila z ukrepom, da ne sme noben pripadnik francoskega OAS-a prestopiti meje Italije. Sestavili so seznam tridesetih oseb, ki so zlasti iz Milana pletle mrežo tajne vohunske organizacije.

Pri vsej zadevi je čudno to, da niso že poprej zgrabili teh ljudi, ampak so čakali, da so prej zapodili francoske časnikarje.

GLENNOVE ZNAMKE

Ameriško poštno ministrstvo je izdalo v spomin na Glennov polet okoli zemlje več serij poštne znamke. Prva naklada v sto milijonih je zginila v nekaj dneh. Ljudje so se trgali za znamke »kot za tople zemlje«, pišejo ameriški časopisi. Zato je poštni minister naročil novo naklado 20 milijonov; tudi ta je že pošla. Sedaj tiskajo novih sto milijonov novih znamk, tako da je Glennova obrta glava že bolj znana po Ameriki kot pa predsednikova.

Letalska nesreča

V ponedeljek zjutraj se je v afriškem Kamerunu pripetila huda letalska nesreča, kakršna še ni doslej prizadela angleškega letalstva. Z letališča pri mestu Duala se je dvignilo štirimotorno letalo s 101 potnikom in desetimi možmi posadke. Nekaj sekund po odletu je treščilo v močvirno džunglo in se je razletelo na stotine drobnih kosov. Zoglenele kose trupel so našli v okolišču enega kvadratnega kilometra. Ob življenje je prišlo največ Angležev in južnih Afrikancev. Med gosti je bilo tudi več novoporočenih parov, ki so potovali na medene tedne. Od vseh ljudi v letalu se ni rešil niti eden, zato bodo tudi težko ugotovili vzroke nesreče.

PRED KONFERENCO V ŽENEVI

Dne 3. marca je sovjetski ministrski predsednik Hruščev poslal ameriškem predsedniku Kennedyju poslanico, ki obravnava problem razoroževanja in sklep ameriške vlade, da ponovno prične poskuse z jedrskim orožjem. Kar zadeva razoroževanje, je Hruščev zagovarjal upravičenost svojega prejšnjega predloga, naj se konference, ki se začne 14. t. m. v Ženevi, udeležijo tudi predsedniki velesil, češ da bi le njihova prisotnost na konferenci pripomogla, da bi glede razoroževanja dosegli kakšen stvaren sklep.

Zahodnjaki so, kot znano, predlog odbili, češ da je tak sestanek nesmiseln, če ne prej dobro pripravljen in če se ne obeta, da bo vsaj delno uspel. Predlagali pa so, naj se konference udeležijo zunanji ministri, ki naj med drugim razpravljajo tudi o morebitnem »vrhunskem sestanku«. Ta predlog je Hruščev zdaj sprejel.

Sovjetski prvak pa v zadnji poslanici ostro graja ameriški sklep o nadaljevanju poskusov z jedrskim orožjem. Pravi, da je to »nov odraz napadalne politike v reševanju mednarodnih problemov«, in pristavlja da bo tudi Sovjetska zveza ponovno prič-

HRUŠČEV GRAJA

V ponedeljek so se zbrali v novi kongresni dvorani v Kremlju člani in kandidati osrednjega odbora komunistične stranke. Navzoči so bili tudi vsi ministrski predsedniki in tajniki strank iz vseh republik. Vsa ta množica je poslušala sedemurni govor Nikite Hruščeva, ki je na vso moč grajal kmetijske voditelje in strokovnjake. Očital jim je, da je proizvodnja žita za 16 milijonov ton manjša, kot je bilo predvideno po načrtih. Mesa je za tri milijone ton manj, mleka kar za 16. Jezil se je, da manjkajo poljedelski stroji. Tovarne ne izdelujejo domačinskih delov. Sedemletni načrt, je Hruščev izjavil, je resno ogrožen zaradi nesposobnosti oseb, ki danes vodijo kmetijsko politiko.

Zastoj v poljedelski proizvodnji ovira po njegovem mnenju tudi boj proti imperalizmu. Presežek proizvodnje, je rekel, bo šele dokazal premoč komunizma nad zapadnim kapitalizmom. Načelo komunizma ni enakost med revnimi, temveč več kot zadostna posest materialnih in duhovnih dobrin za vsakega člana socialistične družbe.

Iz govora torej zveni, da se komunizem v Sovjetski zvezi še ni povzpел do te stopnje. Navzoči so se pa tudi v strahu spogledovali, kdo bo za vse te pomanjkljivosti plačal.

COCA — COLA

To hladilno in grenko — sladko pijačo smo spoznali v Italiji šele s prihodom ameriške armade pozimi leta 1943-44. Pijača se je hitro udomačila med vsemi sloji. Na polotoku izdeluje coco-colo že 21 tovarn, ki imajo osrednji sedež v Milanu. Letos name ravajo odpreti še pet novih velikih tovarn, in sicer v Palermu, Bariju, Bergamu, Latini in v Massi Carrari. Kapital bo po večini ameriški.

SOVJETSKA NAFTA

V letu 1961 se je zvišala proizvodnja nafte v sovjetskih republikah na 166 milijonov ton. Iz države je izvozijo 33 milijonov ton.

Najboljši odjemalec sovjetske nafte je Italija. Doslej je uvažala letno okoli pet milijonov ton nafte in bencina. Šele na drugem mestu je Kitajska, nato pa Češko-slovaška. Zaradi spora s Kitajsko si Sovjeti prizadevajo, najti nova tržišča na zapadu. Zato tudi tako hitro gradijo cevovod do Požuna na avstrijski meji.

PUSTU V SLOVO

O, ti pustni čas presneti! je včeraj, na pepelnico vzdihoval ta in oni s težko glavo in olajšano listnico. Jezili so se pa včeraj navsezgodaj cestni pometači, ki so spravljali po ulicah po cele lopate pisanih okroglih papirčkov in barvanih korijandol.

Stara navada je, da se pustno razpoloženi ljudje obmetujejo po dvoranah in na ulicah s pisanimi papirčki. Konfeti, kar pomeni že beseda sama, so bili pripravljani iz sladkarij. Navada je bila na gostijah Rimljanov, pa tudi Benečanov in Florentincev, da so si ob slovesu s pojedine dajali kot dar slaščice, z malimi kosi sladkega so se za šalo celo obmetavali. V 16. in 17. stoletju, so se renesančni knezi kaj radi postavljali z bahatimi pustnimi sprevodi okrašenih voz. Gospodje in dame, ki so se v vsem razkošju vozili v pustni povorki, so metali med zijajoče ljudstvo sladkarije, pomaranče ali celo denar. Uboga raja se je pa na kupu ravsala in kavsala za tisti drobni v veliko veselje gospode na vozu. Vsemu tistemu, kar so milostno metali z vozov med ljudstvo, so dali ime pustni konfeti.

Seveda, taki pustni konfeti so sčasoma postali predragi. V Parizu je podjeten trgovec vpeljal konfete v obliki drobnih barvanih kroglic iz mavca. Za oči je bilo tudi to prenevarno.

Zdaj, to se pravi, pred dobrimi štiridesetimi leti, je prišla tiskarju Duvenalu v Parizu bolj zdrava misel na um. V tiskarni je vsako leto izdelal na kupe stenskih kolarjev z raznobarnimi platnicami. Ko so jih luknjali, da so se lahko obešali, se je nabralo pod stroji za cele vreče različno barvnih okroglih papirčkov. Nekega dne pred pustom je strojnik hotel ponagajati svoji brhki pomagalki in ji je vsul prgišče papirčkov na lase. Vsi delavci v tiskarni so se smejali in začeli obsipavati dekleta s pisanimi papirnimi konfeti. Naenkrat se odpro vrata in vstopi gospodar. Vsi obstanejo, on pa strmi v zrak, koder je frfotalo na tisoče papirčkov.

Še isti dan je ukazal pisane ostanke nabrati v okusne zavojčke. V nedeljo je na plesu pariške opere spustil z balkona na plesočce pare svoje pisane papirčke. Hipoma so bili vsi navdušeni zanje, vse se je obmetavalo z mehкими papirnimi konfeti, ki so prej kot odpadki delali napotje Duvenalu, zdaj so mu pa polnili blagajno in še tudi letos dvigali pustno razpoloženje.

Tržaškega

TRŽASKI OBCINSKI SVET

Na zadnji seji tržaškega mestnega sveta, ki je bila v ponedeljek, se je pričela razprava o predlogu upravnega odbora, naj se uvede nov davek na zemljišča, katerih vrednost se je znatno povečala zaradi raznih del, ki jih je izvedla občinska uprava. O tem vprašanju sta govorila komunist Poggassi in demokristjan Zanetti, ki sta oba zagovarjala upravičenost novega obdavčevanja.

Demokristjan Stopper je naprosil župana, naj posreduje, da bi se ne uresničile vesti, po katerih bi zavarovalna družba RAS premestila več uradov iz Trsta v Milan, kar bi predstavljalo znatno gospodarsko škodo za naše mesto. Župan Franzil je obljubil, da se bo za to zadevo zanimal.

Komunist Tonel pa je sprožil vprašanje avtonomne dežele Furlanije-Julijske krajine in med drugim vprašal župana, ali ne sodi, da bi bilo potrebno posredovati pri vladi, naj se obveže, da bo samoupravna dežela ustanovljena še pred prihodnjimi državnoborskimi volitvami. Dr. Franzil je odgovoril, da je rešitev tega problema v prvi vrsti odvisna od parlamenta. Pripomnil pa je, da bo ob svojem bližnjem obisku v Rimu posredoval pri pristojnih krogih, da se čimprej prične razprava o ustanovitvi samoupravne dežele.

Na koncu naj še omenimo, da je svet odobril sklep upravnega odbora o ustanovitvi kmetijske šole v Škednju. Gre za šolo z italijanskim učnim jezikom, ki bo verjetno prej začela poslovati kot slovenska kmetijska šola v Zgoniku, za katero je tamkajšnja občina že pred leti ukrenila vse, kar je bilo v njeni pristojnosti, a ki še ni bila ustanovljena, čeprav je obče znano, da zanjo obstajajo vsi pogoji.

Nabrežina:

S SEJE OBCINSKEGA SVETA

Na ponedeljkovi seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta je župan sporočil, da bo anagrafski urad ponovno izdajal overovljene izjave upokojencem in delavcem, ki žele doplačati pokojninske prispevke z delo, opravljeno od leta 1919 do 1. marca 1926. Tedaj namreč še ni bil veljaven v naših krajih zakon o socialnem zavarovanju, pred kratkim pa je izšel zakon, ki omogoča, da delavci in upokojenci lahko to vprašanje uredijo z doplačilom prispevkov.

Svet je nato z večino glasov odobril predlog upravnega odbora, da se pošlje pritožba generalnemu komisarju, ker ni bil v novi

upravni svet Ustanove za turizem imenovan noben predstavnik občine Devin-Nabrežina, niti ne kak predstavnik tiste kategorije delodajalcev in delavcev, ki se na področju občine bavijo s tujskoprometno dejavnostjo.

Odbornik za javna dela Colja je sporočil, da podjetje Selveg pripravlja proračun izdatkov za ojačenje javne razsvetljave ob glavni cesti iz Sosljana proti Trstu in iz Sosljana proti Nabrežini.

Svetovalec Pipan je naprosil upravni odbor, naj se zanima, da se uredi cesta iz Medje vasi v Cerovlje in Mavhinje. Župan je pojasnil, da se je občinska uprava že pred leti zanimala, da bi se ta cesta odprla za promet, čeprav jo na področju Grmade prekinja državna meja. Prizadevanje občine pa je bilo doslej brezuspešno. Uprava pa bo proučila možnost, da se uredi zemljeknjižno stanje zemljišč, ki so bila svoj čas razlaščena za potrebe ceste.

Nato je odbornik za finance Josip Terčon obširno govoril o predvidenih dohodkih v proračunu tekočega leta. Skupni realni dohodki znašajo 78 milijonov 671 tisoč lir. Največ dohodkov, in sicer 24 milijonov in pol, bo občina imela od trošarine; od davkov in raznih drugih dajatev je predvidenih nekaj manj kot 24 milijonov in 500 tisoč, od davčnih doklad pa šest milijonov 412 tisoč lir.

Ker je bila letos popolnoma odpravljena trošarina na vino, bo država poravnala zgubo s prispevkom 8.215.000 lir. Od najemnine za kamnolome pa bo občina prejela 3.300.000 lir.

Odbornik Terčon je poudaril, da je letos predvidenih kakih 12 milijonov dohodkov manj kot lani. O drugem delu proračuna, to je o izdatkih, bo odbornik poročal na prihodnji seji občinskega sveta, ki bo v ponedeljek, 12. t. m. Po osnutku proračuna, ki ga predlaga upravni odbor, znašajo skupni dohodki 121.671.803 lire, izdatki pa 163.123.964 lir, tako da znaša primanjkljaj, ki naj ga poravna država, 41.452.161 lir.

Proračun predvideva tudi najem 43 milijonov lir posojila za gradnjo novih otroških vrtcev v Devinu in Šempolaju.

JUGOSLAVIJA BO SODELOVALA NA VELESEJMU

Prejšnji teden je bila na obisku v Ljubljani in Zagrebu delegacija tržaških gospodarstvenikov, ki sta jo vodila predsednik Trgovinske zbornice Caidassi in predsednik Ustanove za velesejem Suttora. Ta je ob

povratku v naše mesto izjavil, da je zelo zadovoljen z obiskom v slovenski in hrvaški prestolnici, kjer je odposlanstvo imelo razgovore z vodilnimi osebnostmi jugoslovanske trgovine in gospodarstva. Predsednik Suttora je izjavil, da se bo Jugoslavija tudi letos udeležila tržaškega velesejma in da bo vrednost jugoslovanskega razstavljenega blaga znašala kakih 750 milijonov lir.

RAZVOJ PRISTANIŠČA V KOPRU

Pristanišče v Kopru, ki je začelo obratovati pred tremi leti, je lansko leto zabeležilo 211.300 ton prometa. Za velika pristanišča to seveda ni visoka številka, a za Koper, kjer so šele pred tremi leti zgradili 140 metrov operativne obale, v resnici pomeni ogromen napredek. Med tem časom je bilo zgrajenih nadaljnjih 140 m operativne obale, kar je pripomoglo, da se je promet lani skoraj za štirikrat povečal (od prvotnih 58 tisoč na 211.300 ton). Še pred letošnjim majem bodo dokončali gradnjo nadaljnjih 120 m obale, do konca leta pa še 150 metrov.

Vzporedno s temi deli se gradijo tudi skladišni prostori. Doslej je bilo sezidano skladišče s 5.500 kv. m površine, zdaj je v gradnji skladišče z 18.000 m² površine. letos pa bodo začeli zidati novo skladišče s 5.000 kv. m.

Spričo razvoja, ki ga je pristanišče do seglo v treh letih obstoja, je zvezna vlada odobrila 150 mil. din posojila, kar je posebno zato važno, ker so se vsa dela doslej izvajala le z denarnimi sredstvi iz republiškega sklada, to je iz Slovenije.

Čedalje aktualnejša je postala tudi gradnja železniške proge, ki bo povezovala Koper z že obstoječimi programi. Kot poročajo ljubljanski listi, so se pristojni krogi odločili za traso v dolžini 32,5 km, ki se bo odcepila od proge Divača - Pulj med postajama Hrpelje in Podgorje.

V Kopru zagotavljajo, da bo pristanišče nudilo novi progi 2 milijona ton letnega prometa.

SMRT ZNANEGA TRŽASKEGA SLOVENCA

V četrtek je umrl v tržaški bolnišnici znani naš rojak gospod Zdenko Colja. Pokojnik, ki je v sorodu z družino Tomažič, je bil solastnik slovečega istoimenskega bifeja blizu Borze. Gospod Zdenko je bil vsem gostom in znancem priljubljen po svoji možati in vedri naravi. Smrt ga je pobrala iz naše srede, ko je učakal komaj 55 let. Hudo prizadeti ženi, dvema mladoletnima hčerškama in vsem sorodnikom izrekajo prijatelji in znanci globoko občuteno sožalje, kateremu se pridružuje tudi naš list.

—•—

USPOSOBLJENOSTNI IZPITI NA UČITELJIŠČU

Kandidati, ki nameravajo delati usposobljenostni izpit na slovenskem državnem učiteljišču v Trstu, naj vložijo do 31. marca prošnje pri ravnateljstvu zavoda. Podrobna pojasnila prejmejo v tajništvu.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

pride v soboto, 10. t. m., ob 20.30 v Avditoriju v Trstu dramo Joška Lukeša

»PRGIŠČE ZEMLJE«

Ker je to zadnja predstava v Trstu, so cene izredno znižane. Vsem, ki dela še niso videli, ga toplo priporočamo, saj obravnava probleme naše zemlje in naših ljudi. Predstavo si bo ogledala tudi komisija Sterijinega pozorja iz Novega Sada, ki bo odločila, ali bo delo izbrano za tekmovanje odrskih del in odrskih stvaritev.

V nedeljo, 11. t. m., ob 17. uri v Avditoriju v Trstu ponovitev detektivke Agathe Christie

»MISNICA«

Cene izredno znižane.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob bridki izgubi našega predragega

ZDENKA COLJE

ki je po kratki bolezni nenadoma preminul 1. marca t. l. v dobi 55 let.

Posebna zahvala g. zdravnikom ter bolničarkam glavne bolnišnice, ki so mu bili do zadnjega trenutka ob strani in mu lajšali bolečine. Toplo se zahvaljujemo tudi pravoslavnemu duhovniku, darovalcem cvetja, darovalcem prispevkov za dobre namene ter vsem, ki so na kateri koli način počastili spomin pokojnika in ga spremili na zadnji poti.

zalujoči žena Ivanka, hčerki Alenka in Danica, sestre, bratje in ostalo sorodstvo

Trst, 8. marca 1962.

Iz Goriške

NOV MEJNI PREHOD

Mali obmejni promet je pokazal v mesecu januarju majhen zastoj v primeri z mesecem decembrom. Prekosil pa ga je tudi lanski januar. Padel je za približno po dva tisoč oseb na obe strani. Vzrokov za ta pojav navajajo več. Eden izmed mnogih je tudi nova ureditev valute. Z jugoslovanske strani prihaja manj oseb, ker je dinar nizek in se je po goriških trgovinah blago podražilo. Marsikateri goriški trgovec že vzdihuje po nekdanjih boljših mesecih. Z italijanske strani, pa kljub ugodni zamenjavi lire, ne hodijo več tako pogosto v sosedno državo kot poprej.

Nekaj pa vplivajo tudi nepriročni prehodi čez mejo. Kdor ima na primer kaj opravka v Novi Gorici ali pa obratno, mora napraviti ovinek čez Solkan ali pri Rdeči hiši. Najbolj primeren bi seveda bil prehod na koncu Ulice svetega Gabrijela. Nekaj se spet govori, da bodo odprli ta zaželeni prehod in pustili onega pri Rafutu samo za dvolastnike.

Zadnje tedne so tudi začeli popravljati ulico na italijanski strani. Posekali so nekdanji drevored divjih kostanjev, ki se je nekoč vlekel od Katarinija do bivšega goriškega pokopališča, kjer je zdaj novogoriški park. Goriška občina bo menda namesto starih in bolnih kostanjev zasadila mlada drevesa. Stari občani in stanovalci v ulici si to tudi želijo. Kakor tudi, da bi se enkrat temeljito uredil ali popolnoma pokrili potok Koren po Blančah navzdol. Gabrijelova in Erjavčeva ulica bi se potem lahko zlili v lepo, moderno mednarodno prometno žilo iz države v državo.

PODGORA

Neprestane pritožbe, pa tudi resnična potreba, so vendar po dolgih mesecih našla odprta ušesa. Gre namreč za most, ki je vezal preko Soče Stražice s Podgoro. Odkar so narastli valovi reke odnesli 18. oktobra leta 1961 ves srednji del mostu, je bila Podgora kakor odrezana od mesta. Delavci v tovarni, solarji in drugi poslovni ljudje so morali delati velike ovinke čez pevmški ali ločniški most. Vsem tako pripravna stara »pašarella« je pa podrta zijala prav pred nosom.

Zdaj smo pa le zvedeli, da je pokrajinsko skrbništvo za javna dela odobrilo posojilo 15 milijonov lir za popravo prepotrebne mosta. Vsoto mora potrditi še računski dvor v Rimu, nakar bo takoj razpisan natečaj za dela. Upamo, da ne bo treba čakati na tisti podpis v Rimu spet pet mesecev.

PROSTA CONA V OBCINSKEM SVETU

Prosta cona na Goriškem, njeni dobički ali zgube, še vedno razburjajo duhove. Ustanova tako imenovanega prostega pasa sega že nazaj v leto 1948, ko so bile gospodarske razmere v Gorici in okolici prav na tleh. Zastali sta obrt in trgovina, brezposelnost se je neprestano večala. Potrebno je bilo nekaj ukreniti, da se položaj reši. Carine in užitnine prosti potrošni predmeti kot sladkor, kava, olje, bencin in določene industrijske surovine, naj bi pomagale ustvariti nova industrijska in obrtna pod-

jetja, zlasti v hranilni stroki. Zrastlo je res okoli petdeset srednjih podjetij za destilacijo, piskote, sladčice in podobno. Ta podjetja so morala oddajati ustanovi prostega pasa določen odstotek kosmatega dobička. Po mnenju nekaterih krogov je šlo za stotine milijonov, po drugem računu pa za dosti manj. Vsekakor je prav uporaba teh milijonov začela razburjati ljudi, posebno odkar so slišali, da je šlo šest milijonov za dvorano pri jezuitih. Komunistični mestni in pokrajinski svetovalci so zagovarjali stališče, da se mora javni denar obrniti za javne zadeve, kot so bolnišnice in mestni dom onemoglih. Ti spori so tudi povzročili odstop trgovca Bigota kot predsednika Trgovinske zbornice.

V petek se je razprava o tem vprašanju nadaljevala pred občinskim svetom. K stvari se je oglasil tudi dr. Sfiligoj, ki je menil, da se ne smejo pomanjkljivosti proste cone vzeti tako hudo; tisti milijoni za omejeno dvorano pa so opravičljivi, ker gre za vzgojni zavod.

Drugačnega mnenja je bil liberalni svetovalci, ki je zahteval, naj se natančno objasni, kolikšna vsota se je zbrala iz tistih »prostovoljnih« milijonov, katere so morali dati trgovci v poseben sklad kot odstotke za nakazila sladkorja in bencina, in tudi v kakšne namene so se ti milijoni potrošili.

Razprava o prosti coni se bo zaključila jutri.

SOVODNJE

Štiri dni trajajoče deževje ni prevrnilo marsikomu samo pustnih načrtov, ampak tudi mnogim našim gospodarjem glede njihovih njiv in travnikov v spodnjem koncu v Potoku. Vipava in Soča sta tako narastli, da sta v torek zjutraj že stopili preko bre-

gov. Vipava se je razlila po travnikih in njivah že od mosta v Rupi proti Rubijam. Tovarna pri mostu je v stalni nevarnosti, da vdre voda čez prag. Preobilno deževje je že škodovalo ozimini, čeprav je bila zemlja poprej že vsa izsušena. Zdaj je pa močkar dovolj. Računajo, da je padlo okoli 108 do 115 milimetrov dežja. To se pravi, na vsak kvadratni meter skoro 130 litrov. Upamo, da bo kmalu posijalo sonce, kar bi pomenilo bujno pomlad.

STEVERJAN

Naš obmejni blok proti Kojskemu postaja vsak dan bolj važen. Briški sosede se ga morajo posluževati vedno v večjem številu, posebno zdaj v zgodnji pomladi, ko hodijo kupovat v Gorico semena, kmetijske potrebščine in zlasti potrebne praške proti sadnim in drugim škodljivcem. Zaradi teh malenkostnih potrebščin pa delajo nam in sosednim Bricem na bloku brezpotrebne težave. Razumljivo je, da carinski stražniki zavračajo praške, izdelane na podlagi škodljivih prvin, a dogaja se, da ne puste čez mejo tudi taka obrambna sredstva proti škodljivcem, ki so izgotovljena na podlagi cinkovih sestavin, ki niso strupena. Skromno mnenje obmejnega prebivalstva je, naj se oblastva pozanimajo, da se ne bodo več ponavljale sitnosti na škodo delovnega ljudstva.

GORISKI PRIHRANKI

Med goriškimi meščani je še vedno precej v navadi skrb za varčnost. Morda je ta lastnost podedovana narava malega mesia še od skrbnih prednikov. Dejstvo je, da nosijo Goričani male prihranke, če ne v nogavico, pa na poštno hranilnico. V začetku leta so znašale hranilne vloge na pošti nič manj kot štiri milijarde in 120 milijonov lir. Ta vsota dokazuje, da imajo Goričani še denar, a raje kot da bi ga vložili v kaka donosna podjetja, ga nosijo na pošto. Je manj obresti, a tudi manj skrbi, si misli dobrodušni naš malomeščan.

Beneška Slovenija - Kanalska dolina

ŠPETER SLOVENOV

Kakor po drugih beneško-slovenskih krajih tako se tudi pri nas zelo pozna huda gospodarska kriza. Lega tega največjega naselja ob Nadiži, ki šteje še vedno okoli 2850 ljudi z zaselki vred, je prav ugodna za kakšna večja podjetja. Leži ob ugodnih prometnih cestah, delovnih sil v okolici ne manjka, tudi sadja je v okolici še precej. Dostikrat so ljudje že govorili, naši možje pa predlagali, da bi se pridelki naše okolice na kak način bolje spravili v denar kot se zdaj. Kako bi prišla prav kakšna predelovalnica sadja! Z majhno denarno pomočjo od strani države bi lahko postavili tovarno za marmelado ali za izdelovanje različnih sadnih sokov. Tako pa naše sadne pridelke spravimo le v slabo kupčijo ali pa morda celo gnijejo.

GRMEK

Naše ceste in naši hudourniki so še vedno potrebni poprave in ureditve. Vsako večje deževje in nalivi nas spravijo iz ravnotežja. Vse zadnje pustne dneve je po vsej Nadiški dolini in pri nas tako lilo, da ne pomnimo zlepa kaj podobnega. Dež je zmečkal zemljo po obronkih nad cestami,

ki vodijo v Grmek in Dreko. Blato in pesek je začelo polzeti navzdol, ponekod se je kar vsulo kot plaz. Zaprlo je ceste tako, da se je promet ustavil za nekaj časa.

Po mrzlih in sneženih dnevih so se odprle nebeške zatvornice. Vsi naši potoki s Kozco vred so zrastle v hudournike. Ob Nadiži se je pa od Stupice do Špetra razlilo eno samo jezero. Uboge naše njive — še bolj pa mi z njimi.

KOKOVO

Slabo in nevarno vreme je v naših gorah terjalo spet nove žrtve, to pot med vojaki. Kot običajno je šla v ponedeljek zjutraj alpinska patrola na pohod proti 1600 metrov visokemu prelazu blizu Kokova. Steza pelje po strmem, nekoliko gozdnem pobočju, koder se do letos še niso pojavile lavine. Vojaki, deset jih je bilo, so korakali v vrsti. Ko so najmanj slutili, je nekaj zapiskalo in že so se znašli v snežni lavini, ki je nosila s sabo izravana drevesa in skale. Šest se jih je rešilo iz kupov snega in zemlje: trije so ranjeni. Enega, 23 let starega vojaka Bruna Rupiglia, so pa našli šele po štirih urah mrtvega. Sneg ga je kar zmečkal ob neko skalo.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Kmalu izide novi Slovenski pravopis

Letos bo izšel novi Slovenski pravopis. Dosedanja Slovenski pravopisi kažejo že po grafični upodobitvi strm vzpon. Navedemo naj le tri pravopise. Prvi iz leta 1920 je imel samo 104 strani, 3500 gesel in 7000 besed ter 10.000 zvez. Ramovšev pravopis iz leta 1935 je bil že znatno obširnejši: imel je 324 strani, 10.000 gesel, 25.000 besed in 30.000 zvez. Slovenski pravopis iz leta 1950 ima 936 strani, 20.000 gesel, 92.000 besed in 110.000 zvez. Sedanji pravopis, ki bo izšel pri Državni založbi Slovenije in so ga sestavili priznani strokovnjaki dr. Anton Bajec, dr. Rudolf Kolarič, dr. Lino Legiša, prof. Janko Moder, dr. Mirko Rupel, član slovenske Akademije Anton Sovre, pokojni dr. Matej Smalc, prof. Jakob Solar in dr. Franc Tomšič, bo še mnogo obširnejši. Njegov obseg se bo povzpela na 1056 strani, vseboval pa bo 27.500 gesel, 100.000 besed in 200.000 zvez. Nova izdaja pravopisa seveda ne pomeni preloma s prejšnjimi izdajami, ampak se naslanja na zadnje in pomeni naravno nadaljevanje prejšnjih izdaj, s tem da smiselno upošteva sodoben razvoj slovenskega jezika. Hkrati bo novi slovenski pravopis, kot je razvidno že iz številke, bolj vsestranski in izčrpen v vseh treh glavnih delih: v slovarskem, pravorečnem in pravopisnem.

Slovarski del zajema poleg gesel, besed, zvez, dvojníc in pomenskih odtokov še mnogo tujk ter domačih in tujih krajevnih in osebnih imen, pa tudi lokalizmov. Izmed strokovnih izrazov upošteva predvsem tiste, ki jih najbolj pogosto srečujemo v vsakdanji rabi. Načela pravorečja so obdelana v uvodu, v slovarju pa je vsaka beseda natisnjena z naglasnim znamenjem. Če se beseda zaradi zgodovinskega razvoja ali zaradi knjižne rabe naglašna na dva načina, je upoštevano tudi to. Pravopisni del bo bralca seznanil najprej z najnujnejšimi pravili, v slovarju pa bo vsakdo našel pravilno, to je, pisno obliko besede. Potrebno je naglasiti, da hoče biti Slovenski pravopis več kot zgolj pravopisna šola. V bralcu hoče vzgojiti čimveč občutka za duha jezika in za dober slog. Zato je kar največ besed podanih v njihovem živem in naravnem okolju, v zvezah in frazah, zgolj slovarske besede pa so precej izločene.

Slovenski pravopis 1962 bo torej vsakomur dobrodošel in nujen svetoalec v jezikovnih vprašanjih. Razlagal bo besede, podajal dvojnice in izpeljanke, narekoval, kdaj se pišejo besede skupaj ali narazen, prevajal bo manj znane pojme, govoril o velikih in malih črkah, naznačeval poudarke in slovnično kategorijo besede. Njegova vrednost bo tudi v navajanju sinonimov ali soznačic, navajal bo pravilne oblike, obrazila, izgovor, deljenje, kratice in ljudske izposojenke; kjer je treba, bo svetoval bolj domače izraz. Njegovo posebno bogastvo bodo tudi fraze.

Novi Slovenski pravopis — tako napovedujejo — bo po svojem bogastvu in uporabnosti prekosil celo

Kongres evropskih pisateljev

Pisatelj Giancarlo Vigorelli, glavni tajnik Evropske skupnosti pisateljev, je naznanil na svoji tiskovni konferenci v mestni hiši v Florenci imena pisateljev, ki se bodo udeležili kongresa te pisateljske skupnosti od 11. do 15. marca v Florenci. Tema kongresa bo: »Pisatelj, film in televizija«. Na njem bo sodelovalo okrog 200 tujih in 100 italijanskih pisateljev, poleg tega pa še številne osebnosti iz vseh evropskih držav, ki so aktivne na področjih filma, radia in televizije. Zasluge, da bo lahko ta kongres v Florenci, ima tudi florentinski župan profesor La Pira.

Med pisatelji, člani evropske pisateljske skupnosti, ki so obljubili sodelovanje na tem kongresu v Florenci, so Ivo Andrić, François Mauriac, Salvatore Quasimodo, Nobelov nagrajenec Halldor Kiljan Laxness, Hermann Hesse, Eliot in Bertrand Russell, pa tudi prvi tajnik društva sovjetskih pisateljev Konstantin Fedin in še razni drugi ruski pisatelji, filmski režiserji René Clair, Barden, Čukrej, Bergman in še razni drugi. Baje tudi ne bo manjkala Jean-Sartre.

Kongresa se udeležuje tudi posebna delegacija pisateljev iz Jugoslavije, v kateri zastopa Slovence Ciril Zlobec.

Pleteršnikovega 1894-1895, ki ga smemo šteti za prvi slovenski pravopis. Ta ima skoraj 1900 strani, 110.000 slovenskih besed in okoli 150.000 zvez, fraz in pomenskih odtokov. Pleteršnikov slovar je znatno večji od Slovarja slovenskega jezika Jože Glonarja, ki je prinesel leta 1936 45.000 besed in 60.000 zvez in fraz. Za primerjavo naj omenimo, da obsega srbohrvaški pravopis (Pravopis hrvatskosrpskega književnog jezika s pravopisnim rječnikom, Zagreb 1960) na 884 straneh okoli 60.000 besed s približno 70.000 zvezami. Prvi del Makedonskega slovarja, ki je izšel v Skopju 1961, pa ima na 520 straneh blizu 30.000 besed, 40.000 zvez, fraz in pomenskih odtokov.

Izid novega Slovenskega pravopisa označuje novo etapo v razvoju slovenskega knjižnega jezika, podal nam bo trenutno podobo naše materinščine.

Umrl je Pierre Benoit

Pred dnevi je umrl slavn francoski pisatelj in član Francoske akademije Pierre Benoit. Umrl je v svoji vili v Cibouru v zalivu Saint Jean de Luz na Rivieri. Star je bil 75 let.

Bil je zelo plodovit pisatelj in je napisal celo vrsto romanov, katere so prevajali v mnoge jezike in povsod so se močno priljubili bralcem. Najbolj znani njegovi romani so »Königsmark«, »Atlantida« in »Grajska gospa v Libanonu«. Večina njegovih romanov se dogaja v eksotičnem okolju, kar še povečuje njihovo privlačnost za evropskega bralca.

MLADINSKI ZBOR POJE ZA PAPEZA

V Evropi gostuje mladinski pevski zbor »Ninos Cantores« iz Cordobe v Argentini. Zbor sestavlja 22 deklic in 14 dečkov, spremlja pa ga dirigent Herbert Diehl. Nastopili so že v francoski televiziji in na koncertu v Rimu, ki mu je prisostvoval tudi papež. Iz Rima so nadaljevali turnejo v Frankfurt in München, kjer bodo priredili več koncertov. Sledili bodo koncerti v Bonnu, Bruslju in v kneževini Monako na povabilo princesinje Grace. V začetku aprila se bo zbor »Ninos Cantores« vrnil v domovino.

NOVI PREDSEDNIK MUZEJA REVOLTELLA

Za novega predsednika tržaškega mestnega muzeja za moderno umetnost Revoltella je bil izvoljen od kuratorija muzeja dr. Oreste Basilio. Za podpredsednika je bil izvoljen kipar Marcello Mascherini, za tajnika pa odvetnik Giorgio Jaut.

Iz slovenskega kulturnega življenja

Pisatelj Josip Turnšek je našel v odmaknjeni koroški fari Rebrca sredi gozdov pod Karavankami potrební mir, da se je lahko lotil uredniškega svojih literarnih načrtov. V zadnjih letih je napisal več obširnih romanov in kopico manjših stvari. Romane so mu tiskale v nadaljevanjih razne katoliške revije in bralo jih je zelo veliko ljudi, delno pa mu še leže v rokopisu.

Turnšek za svoja dela rad zajema snov iz slovenske zgodovine, daljne in bližnje. V kratkem bo prinesli intervju s tem zanimivim pisateljem, gotovo enim najbolj samoraslim in rodovitnim v sedanjem rodu slovenskih pisateljev. Mimogrede naj še povemo, da je pri vsem svojem literarnem in dušnopastriskem delu tudi odkril za umetnostno zgodovino izredno zanimivo izvorno gotško podobo nekdanje grajske kapele na Rebrci, ki je zdaj spremenjena v kostnico, tako da romajo zdaj tja ljubitelji umetnosti od blizu in daleč.

Vitomil Zupan, ki se je uveljavil kot pisatelj v prvih letih po vojni, nato pa se je za celo desetletje zaprl v molk, je postal zadnji čas spet aktivnejši. Poleg nekaterih drugih stvari, ki jih je dal v javnost, je odstopil Mestnemu gledališču v Ljubljani dramo »Barbara Nives«, katero pa je kritik Marjan Javornik hudo raztrgal, z idejne in umetniške plati, nakar jo je Mestno gledališče prenehalo uprizorjati. Vitomil Zupan pa se ni vdal v sodbo, ki se mu zdi krivična, in je objavil v »Delu« precej

Malteški pesnik

Prejšnji mesec je umrl na Malti eden prvih in največjih pesnikov otoka, duhovnik Karmelo Psaila. Dosegel je častljivo starost 89 let in je do zadnjega bogatil slovstvo skoro neznanega malteškega jezika. Narečje prebivalcev na malteškem otočju, južno od Sicilije, je veljalo dolga stoletja kot nemogoče za slovstveno izražanje v moderni dobi. Jezik predstavlja namreč zadnji še živeči ostanek starih feničanskih narečij. Msgr. Psaila, znan pod imenom Dun Karm, je sestavil najprej malteški slovar, potem pa vrsto literarnih del, ki so mu prinesla tudi mednarodna odlikovanja.

SMRT MADZARSKEGA BEGUNSKEGA PISATELJA

V Parizu je umrl znani madžarski pesnik in romanopisec Imre Gyomay. Doživel je 65 let. Večino svojega življenja je preživel v Parizu. Med prvo svetovno vojno je prišel v rusko ujetništvo in je opisal svoje doživljanje v romanu, s katerim je postal slaven. Iz domovine se je umaknil pred Hortyjevimi režimom. Na Montparnassu se je užíval v 30 letih precejšen ugled. Leta 1939 se je prijavil kot prostovoljec za francosko vojsko in je bil ujet, a je pobegnil in sodeloval v odporiškem gibanju. Po vojni je bil imenovan za kulturnega atašeya na madžarskem poslaništvu v Parizu, toda po zadržitvi madžarskega upora leta 1956, se je Imre Gyomay rajši odpovedal svojemu mestu na poslaništvu, kot da bi se odrekel svoji miselni svobodi.

GIORGIO CAMBISSA SPET NAGRAJEN

Tržaški skladatelj Giorgio Cambissa je dobil v Florenci tretjo nagrado »Serate musicali fiorentine« za nove skladbe za komorni orkester. Nagrade je razpisala svoj čas florentinska ustanova »AIDEM«. Po sklepu žirije prva nagrada ni bila podeljena. Podelili so samo drugo in tretjo nagrado. Drugo nagrado je dobil Libero Granchi za skladbo »Italijanska suita za orkester«. Poleg tega je razsodišče pohvalilo še nadaljni dve skladbi, ki sta ju zložila Gabriele Bianchi in Piero Luigi Zangelmi. Dne 19. aprila bodo obe nagrajeni in obe pohvaljeni skladbi prvič izvajali na koncertu v beli dvorani palače Pitti v Florenci v okviru »Glasbenih popoldnevov«.

Mušič in Spacal v galeriji

Novega gledališča

V zvezi s premiero Squarzinove drame »Tre quarti di luna« v Novem gledališču v Trstu so odprli v odmoru med prvim in drugim dejanjem v enem izmed stranskih prostorov gledališča kolektivno razstavo umetnikov iz Julijske krajine. Razstavljajo slikarji Altieri, Anzil, Mascherini, Mušič, Predonzani, Spacal in Zigaina. Njihova dela je navdihnili odporiško gibanje.

oster, čeprav kratek odgovor, v katerem piše: »Protestiram zoper zmotno ali zlonamerno tolmačenje idejnih temeljev moje drame... M. Javornik postavlja na vrh svojih izvajanj trditve... vse to je okvir osrednje avtorjeve misli: človek je še zmeraj žival...«, kar pomeni, da naj bi bila drama zgrajena na antihumanističnih temeljih. S pregledom teksta in izvedbe je mogoče z nedvomno jasnostjo ugotoviti, da ta podmena ne drži. Ne nameravam se ustavljati ob očitkih glede umetniške kvalitete dela — nadaljuje V. Zupan — pač pa ob nezaslišani identifikaciji ideje dela s — protiidejo. To pa je podobno, kakor da bi si kdo prizadeval identificirati Cankarjevo misel — s Kantorjevo ideologijo. Mislim, da je pri današnjem kulturnem razvoju tako prizadevanje brez haska.«

Pri slovenskih pisateljih je prišlo v navado, da dajejo intervjuje za zagrebški tednik »Telegram« — menda zato, ker noben slovenski list ne prinaša intervjujev s slovenskimi pisatelji. V zadnjem času je prinesel »Telegram« razgovor z Matejem Borom v zvezi z njegovim romanom »Daljave«. V razgovoru razlaga Bor, zakaj se je lotil pisanja romanov. Rekel je, da vsebuje roman pogosto več poezije kot velik del tako imenovanega modernega pesništva. Predvsem lahko avtor v njem mnogo bolj sprosti svojo ustvarjalno fantazijo.

Slovenska kritika pa tega Borovega prvorojenca romana ni sprejela posebno naklonjeno.

GOSPODARSTVO

Predpomladno pretakanje vina

V tem času moramo vino drugič pretočiti, ker se je v zimskih mesecih gotovo uleglo na dno sodov nekaj gošče, ki pa mora zginiti iz vina. Na noben način ne sme te gošče zalotiti huda vročina, ker bi gošča začela gniti in bi se vino spremenilo v nič vredno zavrelico. Vino moramo torej pretočiti.

Pred pretakanjem pa moramo seveda najprej ugotoviti, kakšno je vino. Je čisto? Ali

Boš sejal deteljo?

Če hočemo, da bo naše deteljišče močno in donosno, ni dovolj, da sejemo dobro seme. Nujno potrebno je dobro pripraviti zemljišče, kar pomeni, da mora biti dotično zemljišče globoko preorano in bogato pognojeno.

Predvsem ne smemo detelje sejati na njive, kjer je pred kratkim več let rastle detelja. Tudi tu je potrebno kolobarjenje, ker se zemlja utruji, če mora več časa roditi isto kulturo.

Kot smo omenili, mora za deteljišče namenjeno zemljišče biti globoko preorano, in sicer ne komaj isti ali prejšnji dan, kot se opravi setev. Najbolje bi bilo, da bi zemljo preorali vsaj mesec dni pred setvijo. Zadnji teden pred setvijo zemljišče izdatno pognojimo, za kar so potrebni hlevski gnoj in kot dopolnilo umetna gnojila (najprimernejša so sestavljena gnojila). Čim bolj rodovitna bo zemlja, tem bolje bo rodila, tem večji bo pridelek detelje.

S tem je že povedano, da moramo sejati samo deteljo in ne, kot se pri nas navadno dogaja, da jo sejemo med pšenico. Le iz prav redkih med pšenico vsejanih deteljnih zrn se razvije močna deteljna rastlina. Velika večina ostane šibka in bedna, ki se tudi kmalu izgubi. Tu tiči vzrok, da naša deteljišča tako malo časa trajajo.

Sladka voda iz morske

Ze pred 2000 leti so se zanimali, kako bi slano morsko vodo spremenili v sladko. Če bi ta sprememba bila mogoča z majhnimi stroški, bi kmalu izgubile dosedanje lice mnoge puščave, ki so blizu morja, a so zaenkrat brez sladke vode.

Z vprašanjem, kako pridobivati sladko vodo iz morske vode, se danes bavijo predvsem Amerikanci in Izraelci. Do sedaj so dosegli že znatne uspehe, tako z izhlapevanjem in zgoščevanjem kot z zledenitvijo in z razsoljevanjem. Največji dosedanji uspeh so dosegli Amerikanci, ki samo v enem podjetju dobivajo dnevno skoraj 4 milijone litrov po lastni ceni 17 lir za hl ali 170 lir za kub. m vode. Za primerjavo navajamo, da računa goriška občina vodo po 21 lir za kub. m in da je torej iz morske vode dobljena sladka voda še vedno zelo draga. V bodočnosti pa bodo gotovo odkrili postopek, ki bo omogočil cenejše pridobivanje sladke vode iz morske.

je morda megleno in celo motno? Če vino potrebuje umetnega čiščenja, ga moramo pretočiti in med pretakanjem mu dodamo čistilo. Po nekaj dneh bomo zopet pretakali, da odstranimo čistilo in lego. Čistila namreč ne moremo primešati nepretočenemu vinu, ker bi z mešanjem dvignili lego, goščo na dnu.

Nadalje moramo ugotoviti, če nima vino kakšnega neprijetnega vonja ali okusa, kar bi bilo potrebno odpraviti.

Predvsem moramo paziti na kisanje vina, na cik. Letos bo cik delal hude preglavice, zato že sedaj opozarjamo: Vino naj dobi vsak mesec po eno kocko enososine na hl, pa naj bo pretočeno ali ne. Prav nič ne pomaga, če smo ugotovili, da je vino dobro in zdravo. Enososino zato dodamo vinu, da ostane dobro in zdravo.

Velika večina letošnjih vin je menjavala barvo in je bila vlačljiva. Če je vino še tako, vprašaj za nasvet izvedenca.

Na vsak način pazi, da boš imel za veliko noč v kleti zdravo in pretočeno vino, v katerem bo raztopljena po ena kocka enososine na hl.

AMERICAN CYANAMID CO.

je na svetu največje podjetje za izdelavo umetnih gnojil in sploh kemičnih potrebščin v kmetijstvu, pa tudi zdravil. To podjetje ima svoje podružnice v mnogih državah in tudi v Italiji (Cyanamid Italia). Predsednik italijanske podružnice je izjavil, da bodo zgradili na Siciliji (Catania) veliko tovarno za izdelovanje insekticidov, to je sredstev za uničevanje mrčesa. Predvsem bodo izdelovali »malathion«, ki ni za ljudi skoraj nič strupen, a ki je najmočnejše sredstvo za uničevanje mrčesa, saj pokonča nad 100 vrst mrčesa, od naših muh in komarjev, bolh in stenic, živalskih uši in srbecev, do koloradskega hrošča in drugih škodljivcev.

ŽENA IN DOM

KAKO SI OHRANIMO ZDRAVE NOGE

Glavni nasvet, ki nam ga daje eden izmed najslavnejših čevljarjev na svetu, da si ohranimo zdrave noge, je ta: »Nikar ne nosite ves dan istega para čevljev.«

Večkratna zamenjava čevljev med dnevom je najboljši pripomoček za ohranitev svežih nog, kajti pregreto usnje škoduje koži.

Drugi nasvet: Negujte noge dvakrat tedensko, to je: okopljite noge dvakrat na teden v vodi, kateri ste primešale nekaj sode bikarbone. Po končani kopeli odrgnite s pilo trde dele kože, okrtajte nogo z majhno trdo ščetko, zato da se kri dobro pretaka in da preprečite tvorbo raznih kurjih oces. Obrišite nato nogo z brisačo in ne pozabite pri tem prostore med prsti. Končno potresite nogo s pudrom.

Tretji nasvet: Pri striženju nohtov pazite, da je njih oblika kvadratna. Kožice nohtov ne strižemo, ampak jih potiskamo nazaj. Nohte nato drgnimo s pilo in končno splaknemo noge še enkrat.

Krave potrebujejo soli

V Ameriki so napravili zanimiv poskus z molznimi kravami. Razdelili so jih v 4 skupine, ki so bile vse enako krmljene s senom, ensilažo koruze in zgoščeno krmo. Razlika med skupinami pa je bila ta, da je prva skupina krav dobivala samo krmo, druga dnevno dodatek po 15 gramov soli, tretja po 60 gramov in četrta po 120 gramov soli. Skupina, ki ni dobivala soli, je že v prvih 14 dneh dajala znake, da želi soli. Po 10-11 mesecih, odkar ni dobivala soli, je začela padati telesna teža. Po 15 mesecih se je pojavilo padanje teže tudi pri skupini, ki je dobivala dnevno samo 15 gramov soli. Ko so krave jenjali molsti, je telesna teža polagoma začela rasti.

S tem poskusom so ugotovili naslednje: Krave, ki niso dobivale dodatne soli, marveč le tisto, ki se nahaja v krmi, so dale manj mleka kot krave ostalih treh skupin. Izkazalo pa se je tudi, da pretiravanje s soljo ni na mestu in da je najbolje, če dobiva molzna krava, ki daje na leto po 5000 kg mleka, dnevno dodatek 30 gramov soli. Toliko soli pa mora dobiti.

Mehanizacija v Avstriji

Kmetijstvo male Avstrije je danes med najbolj mehaniziranimi na vsem svetu. Razpolagajo (konec 1961) s 134.000 traktorji, imajo 71.000 sejalk, 24.000 priprav za mehanično molžo, 358.000 električnih motorjev, 12.000 žitomlatilk itd. Zaradi povečanja mehaničnih sredstev je po vojni padlo število konj od 282.000 na 140.000, število volov pa od 165.000 na 42.000. Zaradi takega skrčenja vprežne živine je bilo za druge kulture pridobljenih 232.000 ha zemljišč, na katerih so prej pridelovali krmo.

ANGLEŠKA PREHRANA

Po podatkih angleškega kmetijskega ministrstva znašajo stroški za prehrano vsakega Angleža povprečno 130.000 lir letno, od katerih gre 56% za hrano živalskega in 44% rastlinskega izvora. Vsak Anglež potroši 27,45 odst. gornje vsote za meso, 10,25% za mleko in sir, 9,2% za zelenjavo, 8,1% za sadje, 6,85% za maščobe, 5,1% za čaj in kavo, 4,6 odst. za jajca, 4,45% za ribe, 3,75% za sladkor in 2,4% za razno.

Ako imate kurja očesa in je to še v začetku, namažite jih po drgnjenju z mastno kremo, ako pa imate kurja očesa že dalj časa, je bolje, da se poslužujete dobrega zdravila.

Četrty nasvet: Ako so vaše noge zatekle, jim bo dobro dela kopel iz lipovega cvetja, ki jo pripravite tako, da namočite dve pesti lipovega cvetja v litru mlačne vode. Po kopeli namažite noge z limoninim sokom, nato počivajte četrty ure, tako da držite noge više od trupa.

Ako imate zelo trudne noge, vam bo dobro dela hoja po prstih (nekaj minut). Noge boste nato pomočile najprej v mrzlo vodo, nato v toplo in jih nato obrisale od konca prstov proti gležnjem.

Peti nasvet: Preden lakirate nohte, denite med enim prstom in drugim kose bombaža. Uporablajte isti lak za noge kot za roke.

Ondina

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - Telefon 29-477

R. B.

Peta usode

2

Kmalu nato pa se je zopet nasmejala: »Matj ima za otroke vedno več skrbi, kot je potrebno. Sicer pa je to povsem razumljivo, zlasti če ima samo enega otroka.«

Njene oči so se zasvetile. Spomnila se je še na tiste čase, ko je sin hodil v šolo v bližnje mesto. Koliko let je že tega! Iz dečka je že zrastel mož, ki si je služil kruh kot inženir.

»Vem, da ljubi Rajko svoj poklic,« je pojasnjevala gospa Verena. »Zato je tudi pohitel z izpiti. Toda nekaj drugega mora biti vmes. Kakšna oseba, morda predstojnik, mu ne gre prav. Rajko je natančen v svojem delu; če spozna, da je nekaj narobe, se ne vda.«

»Pa ni nič pisal, če bo morda prišel kmalu na obisk?« je vprašala Dragica bolj sama zase kot pa gospo.

»Pravzaprav bi bil že moral priti. Vas bo tudi veselilo, kaj ne, gospodična?«

Dekletov obraz je spreletela globoka zadrega. Ni našla odgovora. Niti ni opazila, da se je gospa Verena razumevajoče smehljala.

»Da, prav vesela bom,« je deklica nazadnje spregovorila. Skušala je premagati za drevo in je pogledovala na fotografijo, ki je stala na omari. Kazala je ozek, a odločen obraz mladeniča, na katerega je tolikokrat mislila. Trdno je upala, da ga bo že našla doma, zdaj je pa slišala, da niti gospa Verena ne ve natančno, kdaj bo prišel.

Ko se je čez deset minut poslovila, je občutila razočaranje. Počitnice doma se ji niso zdele več lepe, ker ni našla prijatelja iz mladih let.

—0—

Tiha želja, da bo srečala ljubljeno osebo, jo je prevarala. Da, Rajka je ljubila. Z vsem svojim srcem. On ni vedel za njeno tiho ljubezen... ali pa morda le... Dalje si ni upala razpresti misli.

Ni smela misliti, ali je še kakšen drug vzrok, da on molči, ali samo tisti, ki ga je povedala gospa Verena. Nehote je zmajala z glavo in si potegnila z roko preko oči, ki so se lesketale v solzah.

»Rajko!« je tiho vzdihnila. Pred očmi se ji je prikazal njegov obraz. Težke misli so zginile, celo v smehljaj se je zaokrožil obrazek.

Zdrznila se je. Pred hišo je zaslišala korače. Morda je oče? Ne, je še prezgodaj če nima doma kakega drugega opravka. Kdo pa neki?

Koraki so se bližali, nekdo je potrkal. Z muko je Dragica odgovorila: »Naprej!« Zdaj so se njene oči kar razprle.

»Dragica!«

Hotela je prav tako ljubeznivo odgovoriti, a glas ji je kar zamrl. Blaženo je strmela v prišleca. Sklenila je roke na prsih, srce ji je močno utripalo.

Rajko Prašnik se je nasmehnil. Molk mu je povedal več kot beseda. Usta so molčala, a srca sta enako utripala v blaženi govoric. Stopil je bliže in jo globoko pogledal v oči.

»Ne bom te spraševal, Dragica — vem, tvoje oči mi pričajo,« je prelomil molk. Že dolgo sem slutil, da sva eno. Včeraj sem pa bil gotov. Dve uri potem ko si ti odšla z obiska pri moji mami, sem prišel. Razveselila se je mene — pa tudi tebe. Rada te ima — kot jaz, moja dragica.«

Njene temne oči so se zdaj uprle v njegove. V njih je našla zagotovilo, da je vsa njegova ljubezen njena.

—0—

Kar je napovedoval stari gozdar Jakob Vornik o vremenu, se ni uresničilo. Nebo se je sicer pooblačilo, deževalo pa ni. Rečica v dolini pa je narastla, brčkone se je kje v gorah pojavil dež. Rajko je hodil ob vodi in gledal v valove. Prišel je do mlina, ki je nekoč vrtel mlinska kolesa, zdaj je pa

predstavljal izletnikom le ljubko dolinsko idilo. Pri mlinu je srečal tujca, ki ga je ne nadoma vprašal: »Reka je nekoliko narastla. Menite, da grozi kakšna nevarnost?«

Rajko je začudeno pogledal vpraševalca. Tujec je kazal odlično, skoro svetovljansko zunanost. Prisdil mu je še kaj več kot petdeset let.

»Če vas smem potolažiti, bom zanikal,« mu je odgovoril zamišljeno. »Ker pa morda želite zvedeti resnico, vam povem, da bo še lahko pretila nevarnost.«

»Mislite tako?«

»Seveda mislim, saj sem tu doma. V gorah dežuje že nekaj tednov. Ste tukaj kot letoviščar?«

»Da in ne,« je odgovoril tujec. Vsekakor se tukaj zelo dobro počutim. Kdor potrebuje počitka, ga tu gotovo najde. Vas pa še nisem videl in pravite, da ste tu doma.«

Gospod je naredil na Rajka dober vtis in mu je zato odgovoril: »Sele pred nekaj dnevi sem se vrnil. Sem namreč v službi kot inženir.«

»Inženir ste? V kakšni stroki pa?«

»Strojni.«

»Zdaj ste pa gotovo na dopustu ali pa si iščete drugo mesto?«

Rajku se je za trenutek uprlo, da bi odgovarjal na to povsem osebno zadevo. Kmalu pa je premagal odpor, ker je občutil, da ga gospod iskreno vprašuje.

»Morda bi jaz nekaj vedel,« se je oglasil še preden je mogel Rajko odgovoriti. »Veselilo bi me, če bi hoteli biti nocoj moj gost.« Pokazal je na lepo vilo, katero je Rajko že prej občudoval.

Mladi inženir je samo prikimal. Preprosto tujčevo vedenje ga je pridobilo. Gledal je za tujcem, ko se je obrnil in z vljudnim pozdravom odšel. Vzdramil ga je šele žagar z vprašanjem:

»No, Rajko, kaj pa tako zamišljen?«

»Je že tako,« je odgovoril, ker mu ni nič pametnejšega prišlo na misel.

Stari možak se je posmehal. »Seveda, kakopak, ko pa se razgovarjaš s tako imenitnim možem. Oba sta skoraj iste stroke, tovarnar Frankovič in ti.« (Dalje)

Toda ni imel časa za razmišljanje. Ko so zavili v koleno votline, je zagledal na stenah in stropu odsvit ognja. Po nekaj desetih korakov se je votlina nenadno razširila in znašel se je v nenavadno veliki in visoki jami. Sredi nje je gorel velik ogenj, ki ga je zaslepil, da v prvem trenutku ni razločil drugega kot nekaj temnih obrisov človeških postav okrog njega in moten lesket kapnikov pod stropom votline. Zrak v votlini pa je bil čist, kar je bil znak, da je morala imeti nekje blizu še drug izhod ali morebiti špranjo v stropu.

Nehote je upočasnil korak, ko se je bližal ognju. Toda oni od zadaj se ga je spet dotaknil z roko, kot da mu hoče dati vedeti, naj kar stopi naprej.

Ogenj je osvetljeval obraze mož, ki so sedeli okrog njega. Vsi so bili temnopolti in so bolj ali manj spominjali na mulate, vendar pa je bila v njihovih obrazih neka večja harmonija; živahno mimiko in temperamentno vitalnost, ki je bila po Krushnikovem mnenju tako značilna za obraze mulatov, je zamenjala na obrazih teh ljudi nekaka mirna melanholija. Njihovo starost je bilo težko določiti, toda za nekatere med njimi je bilo očitno, da so bili zelo stari. Vsi so nosili brade, nekateri črne, drugi bele, a enemu je pokrivala dolga srebrnkasta brada celo kolena, ko se je sklanjal naprej in držal koščene rjave roke proti ognju.

Krushnik je razumel, da so to poglavarji čudnega prazgodovinskega plemena, naslednika generacij iz atomskih vekov. Ni vedel, kako bi pozdravil, da bi ga razumeli. Zato je le pokimal z glavo v pozdrav. Kot je bilo videti, so bili že poučeni o njegovem

Povzatek iz vesolja

E. Z.

50.

prihodu, ker niso pokazali nikakega začudenja. Vendar so ga napeto gledali in tisti, ki so prej sedeli tako, da so kazali hrbet proti vhodu, so se premaknili, da so ga lahko opazovali.

Najstarejši je zapičil vanj svoje majhne črne oči pod košatimi belimi obrvmi. Njegov drobni, temni nagubani obraz pod temi težkimi obrvmi in obdan od dolgih belih las in brade je spominjal na glavo pavijana, ali na podobo starca plemena Aino, kot jo je videl na starodavnih reprodukcijah iz 19. in 20. stoletja, preden je pleme izumrlo.

Vsi so molčali, slišati je bilo le sikanje plamenov in to je bilo edino, kar se mu je zdelo domače v tej fantastični votlini.

Čez čas pa je starec spregovoril, z visokim starčevskim in resnim glasom, ki je izdajal razburjenje, a vendar ni bil sovražen. Besede so mu počasi in razločno prihajale iz ust in pri tem je še bolj spominjal na opico, ker so se mu pri govorjenju svetlikali drobni, čudno beli zobje. Najbrž so umetni, je nehote prišlo Krushniku na misel, medtem ko je pozorno poslušal starčevo govorjenje, ne da bi razumel eno samo besedo.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

TEKME V C LIGI SO ZELO NAPORNE IN TEŽAVNE

Ali bo Triestina prišla v B ligo?

V tretji italijanski nogometni ligi tekmuje 18 ekip v vsaki skupini. Ogledali si bomo »A« skupino, v kateri se med drugimi nahaja Triestina. Moštva so v nedeljo odigrala 23. tekmo in do konca prvenstva preostane še 11 srečanj. Za nekatere ekipe je to preveč, za nekatere pa premalo.

V začetku prvenstva smo napisali, da je glavni favorit za uvrstitev v »B« ligo močna ekipa Varese, ki si je lani nabavila kopicu dobrih nogometašev. Za končno zmago (v drugo ligo pride samo eno moštvo iz vsake skupine) so se nadalje potegovali ekipe Marzotto, Fanfulla, Biellese in seveda Triestina, ki je najbolj znano moštvo iz vse tretje lige.

V prvi tekmi je Triestina klonila v Lodiju proti Fanfulli (0:1), sledile so tri zaporedne zmage, in sicer proti Cremonese 2:1, Marzotto 2:0 (v Valdagno!) in proti Mestrini 2:0. V vodstvu lestvice sta bili Biellese in Fanfulla; Triestina pa je bila tretja. Po neodločenem izidu proti Trevisu (0:0) je Triestina porazila v Trstu enajstorico Sanremese z izidom 4:0. V sedmem kolu je tržaška enajstorica ponovno okusila grenkobo poraza, ker je odšla iz Vittorija Veneta premagana (1:3). Po dveh zaporednih zmagah na domačem igrišču (Saronno 3:2 in Pordenone 1:0) je Triestina zaigrala neodločeno (0:0) proti Bolzanu. Tudi Pro Vercelli je odšel iz Trsta praznih rok (2:1 za Triestino). Na sporedu sta nato bili dve zmagi v Trstu, obakrat s tesnim izidom 1:0 proti ekipama Legnano in Ivrea; zatem sta bila dva neodločena izida (obakrat 1:1) proti enajstoricama Casale in Savona. Po teh uspehih je bila Triestina sama na prvem mestu lestvice.

Dve tekmi pred koncem prvega dela prvenstva se je pričela »kriza« Triestine. Izgubila je tekmo z Varese (0:1) in igrala dvakrat neodločeno (1:1) tako proti Biellese kot proti Fanfulli (v Trstu), porazena je bila od Cremonese (0:2), zaigrala dvakrat neodločeno: 0:0 proti Marzotto in 1:1 proti Mestrini. Triestina ni tako zmagala v šestih kolid in od dvanajstih razpoložljivih točk je osvojila samo 4 (2 v Trstu). Predzadnje nedelje je Triestina premagala v Trstu (3:1) močno ekipo Trevisa. Zadnja tekma, ki se je odigrala v nedeljo, pa se je zaključila v Sanremu z neodločenim izidom 0:0.

Kaj bi lahko rekli o zadržanju Triestine v »C« ligi? Vse tekme v tej ligi so zelo bojevit, ker se vse ekipe zagrizeno borijo za vsako točko. Ker pride v »B« ligo samo eno moštvo, je boj še bolj ognjevit. Triestina je doslej 10-krat zmagala, 9-krat igrala neodločeno in bila le 4-krat porazena. Premagale so jo Fanfulla (1:0), Vittorio Veneto (3:1), Varese (1:0) in Cremonese (2:0). Kot gost je Triestina igrala 8 tekem in uspeh je naslednji: 1 zmagala (2:0) in 7 neodločenih izidov (trikrat 0:0 in štirikrat 1:1). Zanimivo je, da je Triestina na tujem igrišču prejela samo 11 golov, zabila pa jih je 7. V Trstu je igrala 11 tekem in zmagala v devetih, dvakrat je morala prepustiti točko nasprotniku (Fanfulla 1:1 in Marzotto 0:0) in to prav na koncu srečanja, v zelo kritičnem trenutku. Tržačani so zabili 20 golov (skoraj dva gola v vsaki tekmi), prejeli pa so jih 6. Triestina ima zato enega najplodovitejših napadov (27 golov skupno), le Mestrina 36, Biellese 34, Vittorio Veneto in Cremonese 28, so zabili več golov, in eno najboljših obramb (17 golov), le Fanfulla 13, Varese in Savona 16, so prejeli manj golov od tržaške ekipe. V prvem kolu je Triestina bila na 13. mestu, od tedaj je začela počasi napredovati. V drugem kolu je bila sedma, v tretjem četrta, v četrtem tretja in v šestem že druga. Po porazu z Vittorio Venetom je zdrknila na sedmo mesto in nato ponovno začela stopati v ospredje: v osmem kolu je bila tretja, v devetem kolu druga in v enajstem kolu je končno bila prva, skupno z Vittorio Venetom in Biellese. Prvo vodeče mesto je Triestina obt držala šest nedelj, in sicer do konca prvega dela tekmovanja. Po neodločenem izidu proti Fanfulli in porazu proti Cremonese je Triestina obtičala na 5. mestu. Zdaj, v 23. kolu je Triestina na 4. mestu. Od ekipe, ki je na prvem mestu lestvice, jo ločita dve točki, zato mnogi sodijo, da se bo tržaško moštvo kmalu ponovno uvrstilo na prvo mesto in ga obdržalo do konca prvenstva.

Od ostalih ekip, ki nastopajo v »C« ligi, se odlikuje Biellese. To moštvo se je uvrstilo na prvo mesto lestvice že v prvem kolu in ga obdržalo do 12. kola. Na tem mestu je Biellese tedaj zamenjala Triestina, toda v 16. kolu jo ponovno najdemo na prvem mestu. Od takrat dalje vztrajno vodi lestvico. Po zaslugi odličnega napadalca Magherija (11 golov) je Biellese zabila kar 34 golov, prejela pa 21. V nedeljo pa je povsem nepričakovano na svojem igrišču zgubila srečanje proti Savoni. S tem je izgubila priliko, da utrdi vodilno mesto na lestvici. Odlični moštvi sta Mestrina in Fanfulla. Obe ekipi sta bili tudi v vodstvu lestvice (Mestrina petkrat, Fanfulla osemkrat). Mestrina je zelo vigrana ekipa. Zabila je največ golov od vseh ostalih ekip (36), prejela pa jih ni mnogo (19). Najplodovitejši igralec Mestrine je Salvemini (8 golov). Fanfulla pa ima najboljšo obrambo v »C« ligi, ker je prejela v 23 tekmah samo 13 golov. P. odovit napadalec je Bernasconi (10 golov). Dobro moštvo je tudi Vittorio Veneto (Padovani: 9 golov).

V zlati sredini najdemo tri ekipe: Varese, ki je bil glavni kandidat za prvo mesto, Savona in Sanremese. Varese je sestavljen iz dobrih igralcev in najboljši strelec prvenstva je prav levo krilo Albini, ki je dvanajstkrat streljal nasprotnikovo mrežo. Moštvo pa večkrat razočara in zato ljubitelji tega moštva ne gojijo preveč upanja na končno zmago. Savona pa večkrat preseneča strokovnjake in tako je v nedeljo premagala kot gost prav vodečo Biel-

lese z odločnim 2:0. Sanremese je moštvo »neodločenih izidov«, ker je kar 12 tekem igrala neodločeno. Omeniti je treba še ekipo Marzotto, ki pa letos ne zadovoljuje navijačev.

Dobre ekipe so Casale, Pro Vercelli, Cremonese, Pordenone in Legnano.

Na predzadnjem mestu lestvice najdemo tri ekipe. Te so Ivrea, Saronno in Treviso. Na zadnjem mestu pa je Bolzano, ki je od 46 razpoložljivih točk nabral samo 6.

Strokovnjaki trdijo, da ima Triestina zelo ugoden spored tekem (6 tekem v Trstu in 5 tekem na tujih igriščih), medtem ko bo Biellese samo petkrat igrala doma.

Spored preostalih tekem je naslednji (z velikimi črkami so označene tekme na domačem igrišču):

Triestina (27 točk): VITTORIO VENETO, Saronno, Pordenone, BOLZANO, Pro Vercelli, CASALE, Legnano, SAVONA, Ivrea, VARESE, BIELLESE.

Biellese (31 točk): Ivrea, VARESE, SARONNO, Fanfulla, CREMONESE, Marzotto, MESTRINA, Treviso, SANREMESE, Vittorio Veneto, Triestina.

Mestrina (30 točk): Pro Vercelli, CASALE, Legnano, SAVONA, Ivrea, VARESE, Biellese, FANFULLA, Cremonese, MARZOTTO, SARONNO.

Fanfulla (30 točk): Savona, IVREA, Varese, SARONNO, BIELLESE, Cremonese, MARZOTTO, Mestrina, TREVISO, Sanremese, VITTORIO VENETO.

Vittorio Veneto (28 točk): Triestina, PORDENONE, Bolzano, PRO VERCELLI, Casale, LEGNANO, Savona, IVREA, Varese, BIELLESE, Fanfulla.

Lestvica: 1. Biellese 31, 2. Mestrina in Fanfulla 30, 4. Triestina 29, 5. Vittorio Veneto 28, 6. Varese, Savona in Sanremese 26, 9. Marzotto 25, 10. Casale 22, 11. Pro Vercelli 21, 12. Cremonese 20, 13. Pordenone in Legnano 19, 15. Ivrea, Saronno in Treviso 18, 18. Bolzano 6.

d. t.

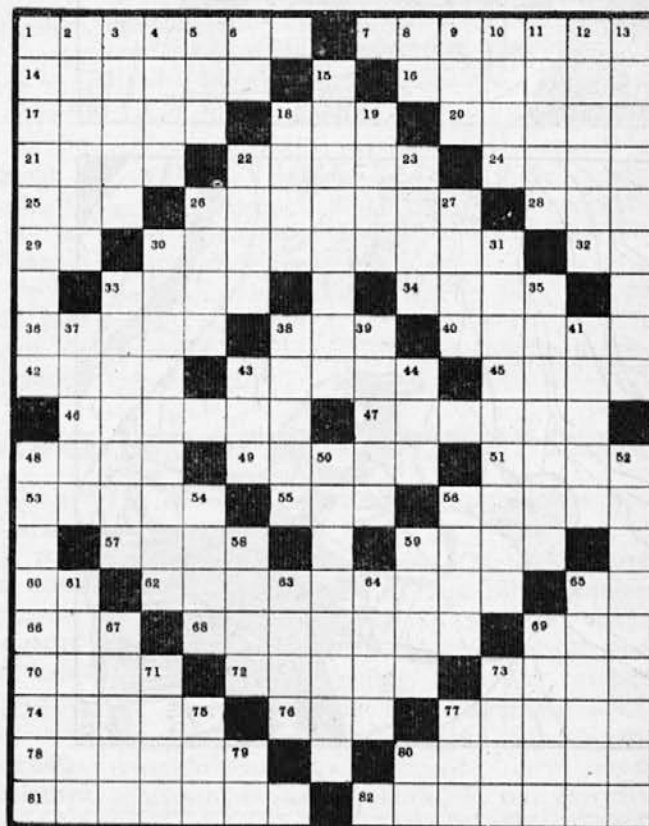
KDO bo nabral največ točk?

(3. ugankarski natečaj NOVEGA LISTA z nagradami)

VELIKA KRIZANKA (50 točk)

Vodoravno: 1. vrsta pesmi, 7. seznam dni leta, 14. kozaški poglavar, 16. sladka, 17. slovensko moško ime, 18. ptičji glas, 20. bajeslovni konj, 21. angleška ploskovna mera, 22. prijeten okus (dvoj.), 24. roditeljica, 25. dvoživka, 26. reka v Južni Ameriki, 28. klic na pomoč, 29. znak za kemično prvino, 30. ujeti, 32. začetnici slovenskega pisatelja (Prostor na soncu), 33. trojanski junak, 34. žensko ime, 36. zdravnik, 38. veznik, 40. zvezda repatica, 42. o-rodje (srbohrv.), 43. top, 45. opleski, 46. gospodar, 47. jarki, 48. s'ovnični pojem, 49. propagandno sredstvo, 51. ptica, 53. ob-vedujem, 55. ni star, 56. spojno sredstvo, 57. oseba iz filma »Svet na Kajžaru«, 59. brezpravno ljudstvo, 60. zabavni slov. tednik, 62. veda o človeškem telesu, 65. del telesa, 66. naplačilo, 68. izumrlo germansko pleme, 69. predpona za tvorbo presežnika, 70. padavina (dvoj.), 72. letalski vijak (tujka), 73. kemična prvina, 74. polotok v Jadrani, 76. grška črka, 77. poljski delavci, 78. samoderžci, 80. rimski pesnik, 81. sez- nami imen, 82. poskakujoč.

Navpično: 1. zdravilna rastlina, 2. ime več čeških kraljev, 3. oseba iz »Svejka«, 4. sibirski reka, 5. repni list, 6. kemični znak za cian., 8. električna merska enota, 9. skladnih oblik, 10. bolezenska oteklina, 11. francoski slikar impresionist, 12. raztelesovalec, 13. natančno proučiti, 15. dolgotrajen, 18. zavarovan, 19. bog ljubez- ni, 22. starokrščanski filozof, 23. prvi letalec, 26. pri- padnik mongolskega naroda, 27. zemljepisni pojem, 30. drugo ime za Malo Azijo, 31. osamljenje, 33. eno izmed gesel francoske revolucije, 35. tuje žensko ime, 37. mesto v Siriji, 38. gradivo, 39. del obleke, 41. skupina ljudi z isto nalogo, 43. primitivno orožje, 44. nikalnica v narečju, 48. pretirano štediti, 50. uničiti, 52. visoka znanstvena ustanova, 54. vzdevek

plemenitašinj v srednjeveški Italiji, 56. vežba (dvo- jina), 58. dovtipi, 59. tuje žensko ime, 61. ne zahte- vam, 63. mlado govedo, 64. gmota, 65. začaram, 67. vrtno cvetlice, 69. umetnostna galerija v Madridu, 71. azijska država, 73. zelo glasen vzklík, 75. ljub- kovalna oblika ženskega imena, 7. srbohrv. kazalni zaimek, 79. reka v Rusiji, 80. ameriška kratica za »vse v redu«.

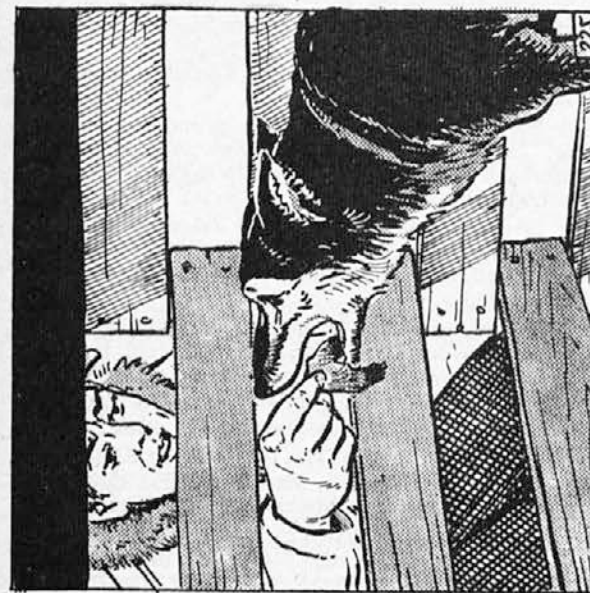
Vse reševalce naprošamo, naj rešitve pošljejo do 22. marca

223. Ko je znanstvenik končal s svojim delom, je pristopil h Kazanu. Pes se ni vznemiril. Dvignil je glavo in opazoval neznanca, ki je stopal k njemu s prav tolikšno dobrohotnostjo in poštenostjo, kakor stari Pierre Radisson. Pustil je, da ga je odvezel na verigo in ga odvedel h koči. Medtem je lovec ustrelil risa.

224. Oba moža sta v veliko vrečo sllačila še slepo in divje otapačo se Sivo. Potem sta ves dan iz desek zbijala trdno kletko. Ko je bila gotova, sta vanjo spustila svoja ujetnika. Prej je še Weyman natančno pregledal odrignjeno in opraskano ovratnico. Komaj je še razbral na njej ime »Kazan« in ga z drhtečimi prsti vpisal v svoj dnevnik.

225. Naslednje dni je Weyman ostajal doma, kadar je hodil Henry na svoje lovske pohode. Ze drugi dan mu je uspelo, da je Kazan iz njegove reke vzel košček zajčjega mesa. Siva pa se je zatekala v najbolj oddaljen kot kletke in se ni dotaknila hrane, ki jo je prinašal. Šesti dan ujetništva je bila že čisto oslabela.

226. »H koncu gre z njo,« je menil Henry, »stara je že dve, tri leta in ne bo se nikoli navadila na ljudi.« »Da,« je zamišljeno prikimal Paul, »raje strda, kakor da bi jedla. Ne mara ujetništva. Potrebuje gozd, ulovljeno hrano in svežo kri. Svobodna hoče biti.« Henry je odšel v hišo, mladi znanstvenik pa kar ni mogel od kletke.

227. Ko je lovec že zasnal, je Paul še dolgo sedel pri mizi. Podprl si je glavo z dlanimi. Od slike, ki jo je nosil v listnici, so mu misli poromale daleč na jug in daleč nazaj v spomin. Na širni preriji je ob bregu reke zagledal kočjo, pred njenimi vrati pa ljubko dvanajstletno dekletce z debelimi plavimi kitami in modrimi očmi.

228. Videl je sebe, kako s puško v roki stopa po sledovih zajcev in stepnih volkov in deklico ob svoji strani, ki je vsakokrat zajokala, kadar je padla od srele zadeta žival. Da, takrat je tudi on lovil, toda deklica je zrasla v lepo dekle in na zaročni dan ji je obljubil, da ne bo več ubijal. Držal je dano besedo.

Za
naše
najmlajše

38

PO
POVESTIJ. OLIVERA
CURWOODA

RIŠE:

M. MUSTER